

NGHIÊN CỨU GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ ĐÀO TẠO MÔN HỌC GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC THỂ DỤC THỂ THAO ĐÀ NẴNG

Đại tá. ThS Lê Đức Hiền, ThS Hoàng Xuân Lục,
ThS Nguyễn Thái Trọng Bằng

Trường đại học TDTT Đà Nẵng

Email: leduchien12081973@gmail.com

Tóm tắt: Trên cơ sở đánh giá đúng thực trạng công tác đào tạo môn học giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN), trường Đại học Thể dục thể thao Đà Nẵng; dữ liệu được thu thập từ 100 sinh viên và 20 giáo viên, cán bộ quản lý để phân tích; kết quả khảo sát cho thấy trên 90% sinh viên nhận thức đúng về vị trí vai trò môn học, hiểu biết những kiến thức cơ bản về đường lối quân sự, công tác quốc phòng an ninh của Đảng và Nhà nước, thực hiện một số thao tác kỹ năng quân sự được học. Kết quả học tập của từng khóa học, năm học không đồng đều; phương pháp giảng dạy, công tác quản lý của giáo viên, cán bộ quản lý, cơ sở vật chất, trang thiết bị còn hạn chế. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một số giải pháp đồng bộ nhằm nâng cao hiệu quả đào tạo tại Trung tâm GDQP&AN trường Đại học TDTT Đà Nẵng trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: Giải pháp, nâng cao hiệu quả, đào tạo, sinh viên, giáo dục quốc phòng và an ninh.

Abstract: Based on correctly assessing the current reality of the training work of the National Defense and Security Education (NDSE) subject at Da Nang Sport University, data were collected from 100 students and 20 teachers and management staff for analysis; survey results show that over 90% of students have a correct awareness of the position and role of the subject, understand the basic knowledge of the military guidelines and national defense and security work of the Party and the State, and execute several learned military skill maneuvers. Academic results vary across courses and academic years; teaching methods, the management work of teachers and management staff, and facilities and equipment remain limited. On that basis, the research proposes synchronous solutions to improve training effectiveness at the NDSE Center (the Center) of Da Nang University of Physical Education and Sports in the current period.

Keywords: Solutions, effectiveness enhancement, training, students, national defense and security education.

ĐẶT VẤN ĐỀ

GDQP&AN cho sinh viên là chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước, có ý nghĩa quan trọng trong chiến lược đào tạo con người mới xã hội chủ nghĩa, nhằm bồi dưỡng và phát huy tinh thần yêu nước, truyền thống dựng nước và giữ nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, nâng cao ý thức, trách nhiệm, tự giác thực hiện nhiệm vụ quốc phòng và an ninh, bảo vệ Tổ quốc Việt

Nam xã hội chủ nghĩa. Được sự lãnh đạo, chỉ đạo của Hội đồng GDQP&AN Trung ương và Quân khu 5, trực tiếp là Đảng ủy trường Đại học TDTT Đà Nẵng, Ban Giám đốc Trung tâm đã tập trung phổ biến, quán triệt cho đội ngũ cán bộ, giảng viên quản lý, giảng dạy bộ môn GDQP&AN và sinh viên nắm được nội dung cơ bản các nghị quyết, chỉ thị, nghị định, thông tư và các nội dung cơ bản về công tác GDQP&AN, theo đó mọi cán bộ, giảng viên, sinh viên đều nhận thức đầy đủ về vị trí, ý nghĩa, mục tiêu, nội dung, yêu cầu môn học; nêu cao tinh thần tự giác, ý thức trách nhiệm trong công tác quản lý, giáo dục rèn luyện, huấn luyện, góp phần nâng cao hiệu quả GDQP&AN tại Trung tâm, trường Đại học TDTT Đà Nẵng.

Tuy nhiên, thực tiễn công tác đào tạo môn học GDQP&AN vẫn tồn tại một số hạn chế, bất cập: Một bộ phận sinh viên chưa thực sự tự giác, tích cực, trông chờ, ỷ lại, chưa tự học, tự nghiên cứu; phương pháp giảng dạy, công tác quản lý, cơ sở vật chất đảm bảo còn nhiều bất cập, dẫn đến hiệu quả đào tạo GDQP&AN chưa cao, chưa tương xứng với tiềm năng, thể mạnh của Trung tâm.

Từ thực tiễn sinh động, thông qua nghiên cứu này sẽ cung cấp một bức tranh toàn diện về thực trạng công tác đào tạo môn GDQP&AN tại Trung tâm, qua đó giúp cán bộ giảng dạy và quản lý có cái nhìn khách quan, phát hiện được những tồn tại, từ đó có định hướng đổi mới nâng cao chất lượng, hiệu quả dạy và học môn học GDQP&AN. Xuất phát từ những lý do trên, nhóm tác giả đề xuất và thực nghiệm áp dụng một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả đào tạo môn học GDQP&AN tại Trung tâm, trường Đại học TDTT Đà Nẵng hiện nay.

Phương pháp luận chung nhất là hệ thống lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối quan điểm của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về GDQP&AN; phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu; phương pháp phỏng vấn; phương pháp quan sát sự phạm; phương pháp kiểm tra sự phạm; phương pháp thực nghiệm sự phạm; phương pháp toán học thống kê.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

1. Thực trạng nhận thức chính trị, tư tưởng, ý thức quốc phòng, an ninh và kết quả học tập của sinh viên

Kết quả khảo sát tại bảng 1 cho thấy, đa số sinh viên sau khi hoàn thành môn học GDQP&AN đã có chuyển biến tích cực về nhận thức chính trị, tư tưởng và ý thức quốc phòng, an ninh; 91% sinh viên hiểu được những nội dung cơ bản về quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về quốc phòng và an ninh; 92% sinh viên nắm, thực hiện được một số thao tác kỹ năng quân sự được học; 81% sinh viên sẵn sàng tham gia lực lượng Dân quân tự vệ (DQTV), dự bị động viên (DBĐV) và làm nghĩa vụ quân sự (NVQS) khi có yêu cầu của tổ chức. Phần lớn sinh viên thể hiện thái độ nghiêm túc trong học tập môn GDQP&AN, chấp hành tốt nội quy, quy định trong thời gian học tập tập trung. Thông qua GDQP&AN, nhiều sinh viên bước đầu hình thành lập trường tư tưởng vững vàng hơn, có khả năng phân biệt đúng - sai trước các thông tin trái chiều trên không gian mạng, nâng cao cảnh giác trước các quan điểm sai trái, thù địch. Tuy nhiên bên cạnh những kết quả tích cực, nhận thức chính trị, tư tưởng của sinh viên vẫn chưa cao; 09% sinh viên có nhận thức chưa sâu, còn mơ hồ không hiểu biết những kiến thức cơ bản về đường lối quân sự, công tác quốc phòng và an ninh của Đảng và Nhà nước; 08% chưa thực hiện được một số thao tác kỹ năng quân sự

được học; 19% sinh viên thờ ơ, né tránh nghĩa vụ của người thanh niên khi có nhiệm vụ tham gia lực lượng DQTV, DBĐV và NVQS.

Bảng 1. Tổng hợp kết quả khảo sát về nhận thức của sinh viên sau khi học tập môn học GDQP&AN (n=100)

Nội dung	Kết quả %
1. Hiểu biết những kiến thức cơ bản về đường lối quân sự, công tác quốc phòng và an ninh của Đảng và Nhà nước	91
2. Còn mơ hồ không hiểu biết những kiến thức cơ bản về đường lối quân sự, công tác quốc phòng và an ninh của Đảng và Nhà nước	09
3. Nắm, thực hiện được một số thao tác kỹ năng quân sự được học	92
4. Chưa thực hiện được một số thao tác kỹ năng quân sự được học	08
5. Sẵn sàng tham gia lực lượng DQTV, DBĐV và làm NVQS khi có yêu cầu của tổ chức	81
6. Thờ ơ, né tránh nghĩa vụ của người thanh niên khi có nhiệm vụ tham gia lực lượng DQTV, DBĐV và làm NVQS	19
7. Xác định là môn học GDQP&AN là cần thiết, nhiệt tình, tích cực học tập	94
8. Xác định là môn học GDQP&AN không cần thiết, thái độ thờ ơ, không nghiêm túc	06

Qua tổng hợp kết quả học tập bảng 1 đã cung cấp cái nhìn tổng quan về hiệu quả đào tạo môn học GDQP&AN tại Trung tâm, trường Đại học TDTT Đà Nẵng trong giai đoạn 04 năm, từ năm học 2021-2022 đến 2024-2025. Kết quả cho thấy 98,95% sinh viên đạt yêu cầu, trong đó 75-80% đạt loại khá, giỏi; tỷ lệ sinh viên đạt loại giỏi 31,3%, đã phản ánh số sinh viên có động cơ học tập tốt, nghiêm túc rèn luyện, tiếp thu kiến thức, đây là tín hiệu tích cực, cho thấy sự nỗ lực trong công tác tổ chức giảng dạy, quản lý đào tạo của Trung tâm cũng như tinh thần phấn đấu học tập sinh viên thời gian qua.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả tích cực, số liệu cũng chỉ rõ một số tồn tại cần được khắc phục nghiêm túc. Đáng chú ý, tỷ lệ sinh viên xếp loại trung bình của 4 năm luôn chiếm tỷ lệ cao 19,97%, có năm tỷ lệ trung bình quá cao 50,3%. Điều này phản ánh một bộ phận không nhỏ sinh viên chỉ đạt mức độ tiếp thu kiến thức, kỹ năng chưa thực sự vững về kiến thức cũng như kỹ năng quân sự cần thiết. Đồng thời, tỷ lệ sinh viên trung bình có xu hướng giảm trong năm học 2022-2023 và 2023-2024 so với các năm trước, nhưng lại tăng năm 2024-2025 cho thấy hiệu quả công tác GDQP&AN chưa thật sự vững chắc qua từng khóa học và năm học. Nguyên nhân có thể từ phương pháp tự học tập của sinh viên; phương pháp giảng dạy chưa đổi mới; công tác quản lý; cơ sở vật chất; ý thức, năng lực liên hệ, vận dụng kiến thức QP&AN đã được học với thực tiễn, nhất là trong việc rèn luyện thể lực, ý chí, tinh thần kỷ luật chưa cao.

Bảng 2. Tổng hợp kết quả học tập môn học GDQP&AN tại Trung tâm từ năm học 2021 - 2022 đến năm học 2024 - 2025

Năm học	Tổng số SV	Giỏi	Tỷ lệ %	Khá	Tỷ lệ %	Trung bình	Tỷ lệ %	Không đạt	Tỷ lệ %
2021-2022	9.476	1.704	17,89	2.897	30,57	4.774	50,30	101	1,07
2022-2023	12.771	3.373	26,4	7.859	61,5	1.292	10,1	247	2,0
2023-2024	13.369	6.906	51,7	5777	43,2	633	4,7	53	0,4
2024-2025	13.149	3.855	29,31	7.242	55,08	1.953	14,86	99	0,75

Những số liệu này cho thấy, chất lượng, hiệu quả đào tạo môn học GDQP&AN không chỉ ở năng lực của sinh viên mà còn liên quan đến phương pháp giảng dạy; công tác quản lý; cơ sở vật chất đảm bảo... Điều này đòi hỏi phải có những giải pháp đồng bộ từ việc nâng cao nhận thức, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, giảng viên; tổ chức điều hành; tập huấn, bồi dưỡng; đổi mới phương pháp, ứng dụng công nghệ thông tin; bảo đảm cơ sở vật chất đáp ứng yêu cầu nâng cao hiệu quả công tác đào tạo trong giai đoạn hiện nay.

2. Đề xuất một số giải pháp

Căn cứ và nguyên tắc lựa chọn giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động đào tạo tại Trung tâm, trường Đại học TDTT Đà Nẵng

- Căn cứ mục tiêu giáo dục quốc phòng và an ninh; tổ chức biên chế; hình thức tổ chức thực hiện môn học GDQP&AN.

- Nguyên tắc đảm bảo tính mục đích, tính tư tưởng của công tác giáo dục; giáo dục gắn với đời sống, với thực tiễn xây dựng và bảo vệ đất nước trong từng giai đoạn; thống nhất ý thức và hành động của sinh viên trong công tác giáo dục; giáo dục trong lao động; giáo dục trong tập thể và bằng tập thể; tôn trọng nhân cách kết hợp đòi hỏi một cách hợp lý đối với sinh viên; kết hợp sự lãnh đạo sự phạm của giáo viên với việc phát huy tính chủ động, độc lập, sáng tạo của sinh viên; tính hệ thống, tính kế tiếp và tính liên tục trong công tác giáo dục; thống nhất các yêu cầu giáo dục của nhà trường, gia đình và xã hội; tính đến đặc điểm lứa tuổi và đặc điểm cá nhân sinh viên trong quá trình giáo dục; bảo đảm tính toàn vẹn của quá trình giáo dục nhân cách của sinh viên.

Đề xuất giải pháp cơ bản nâng cao hiệu quả đào tạo tại Trung tâm, trường Đại học TDTT Đà Nẵng

Thông qua kết quả khảo sát thực trạng, nghiên cứu đã đề xuất những giải pháp cơ bản nhằm nâng cao hiệu quả đào tạo môn học GDQP&AN tại Trung tâm, trường Đại học TDTT Đà Nẵng. Đồng thời những giải pháp đã được đưa vào khảo sát thực nghiệm mức độ đồng thuận của 100 sinh viên và 20 cán bộ, giảng viên tại Trung tâm.

Bảng 3. Kết quả khảo sát lựa chọn giải pháp nâng cao hiệu quả đào tạo GDQP&AN tại Trung tâm, trường Đại học TDTT Đà Nẵng (n=120)

TT	Giải pháp đề xuất khảo sát	CBQL, GV (n=20)	Tỷ lệ %	SV (n=100)	Tỷ lệ %	Tổng hợp (n=120)	Tỷ lệ %
1	Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên tham gia GDQP&AN	20	100	100	100	120	100
2	Nâng cao chất lượng công tác tổ chức điều hành, thực hiện quy chế, quy định trong học tập, huấn luyện môn học GDQP&AN	20	100	100	100	120	100

TT	Giải pháp đề xuất khảo sát	CBQL, GV (n=20)	Tỷ lệ %	SV (n=100)	Tỷ lệ %	Tổng hợp (n=120)	Tỷ lệ %
3	Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên cơ hữu, thỉnh giảng	20	100	100	100	120	100
4	Đổi mới phương pháp dạy học và đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong GDQP&AN	20	100	100	100	120	100
5	Phát huy vai trò của khoa chuyên môn; giáo viên chủ nhiệm lớp (đại đội) trong GDQP&AN	8	40	65	65	73	60,8
6	Nâng cao chất lượng hệ thống giảng đường, thao trường bãi tập, thiết bị, đồ dùng huấn luyện phục vụ GDQP&AN	18	90	86	86	114	95
7	Tổ chức quản lý, nâng cao năng lực tự học và rèn luyện của sinh viên trong thời gian học tập môn học GDQPAN	15	75	86	86	101	84,1
8	Tổ chức tọa đàm, chia sẻ kinh nghiệm giữa SV, GV, cựu SV	10	50	60	60	70	58,3
9	Xây dựng môi trường học tập thân thiện, thúc đẩy tự học	12	60	40	40	52	43,3
10	Tăng cường công tác quản lý, kiểm tra, đánh giá hoạt động GDQP&AN	13	65	57	57	70	58
11	Tổ chức các hoạt động thi đua, động viên kịp thời các tập thể, cá nhân có thành tích cao trong công tác GDQP&AN	7	35	20	20	27	28,3
12	Thực hiện tốt chế độ chính sách, bảo đảm đời sống, vật chất tinh thần cho cán bộ, giảng viên và sinh viên.	12	60	60	60	72	60
13	Phối hợp chặt chẽ với các đơn vị liên kết thực hiện môn học GDQP&AN. Định kỳ duy trì nền nếp chế độ sơ, tổng kết.	8	40	37	37	45	37,5

Qua kết quả khảo sát ở bảng 3 cho thấy: Tỷ lệ lựa chọn đối với 6 biện pháp (1, 2, 3, 4, 6, 7) đều đạt trên 80%, phản ánh sự thống nhất cao giữa cán bộ, giảng viên và sinh viên về tầm quan trọng và tính cấp thiết của các giải pháp này nhằm nâng cao hiệu quả đào tạo môn học GDQP&AN trong giai đoạn hiện nay, cụ thể các giải pháp được lựa chọn sau:

Giải pháp 1: Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên tham gia GDQP&AN

Giải pháp 2: Nâng cao chất lượng công tác tổ chức điều hành, thực hiện quy chế, quy định trong học tập, huấn luyện môn học GDQP&AN

Giải pháp 3: Tổ chức tập huấn, bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên cơ hữu, thỉnh giảng

Giải pháp 4: Đổi mới phương pháp dạy học và đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong GDQP&AN

Giải pháp 5: Nâng cao chất lượng hệ thống giảng đường, thao trường bãi tập, thiết bị, đồ dùng huấn luyện phục vụ GDQP&AN

Giải pháp 6: Tổ chức quản lý, nâng cao năng lực tự học và rèn luyện của sinh viên trong thời gian học tập môn học GDQPAN

3. Kết quả thực nghiệm

Thực nghiệm 06 giải pháp nhằm kiểm chứng tính khả thi, hiệu quả công tác GDQP&AN tại Trung tâm đề đi đến kết luận chính xác các giải pháp đã được lựa chọn.

Nhóm đối chứng: Đề tài lấy kết quả học tập đã học xong của 315 sinh viên trường Đại học TDTT Đà Nẵng diễn ra trong tháng 01/2025 tại bảng 4 làm nhóm đối chứng để so sánh với nhóm thực nghiệm.

Bảng 4. Kết quả học tập của sinh viên trường Đại học TDTT Đà Nẵng tháng 01/2025 (n=315)

TT	Nội dung	Số lượng	Tỷ lệ %
1	Số SV đạt Giỏi	31	9,8%
2	Số SV đạt Khá	207	65,7%
3	Số SV đạt TB khá	69	21,9%
4	Số SV đạt TB	0	0%
5	Không đạt	08	2,6%

Qua kết quả học tập của 315 sinh viên trường Đại học TDTT Đà Nẵng cho thấy sinh viên đạt tỉ lệ khá, giỏi 75,5%; tỉ lệ trung bình 21,9%; tỉ lệ không đạt 2,6%, kết quả này phản ánh hiệu quả công tác đào tạo môn học GDQP&AN chưa thật sự cao.

Nhóm thực nghiệm: Đối tượng thực nghiệm được triển khai đối với 1.088 sinh viên của 02 trường Đại học Phan Chu Trinh và Đại học TDTT Đà Nẵng. Thời gian thực nghiệm 04 tuần (01 khóa học) từ ngày 03/3/2026 đến 28/3/2026. Tiến trình thực nghiệm 6 giải pháp đối với sinh viên của 02 trường Đại học Phan Chu Trinh và Đại học TDTT Đà Nẵng diễn ra theo kế hoạch và lịch học tập chính trị và huấn luyện quân sự của 02 khoa tại Trung tâm. Kết quả học tập cụ thể tại bảng 5.

Bảng 5. Kết quả học tập của sinh viên Đại học Phan Chu Trinh và Đại học TDTT Đà Nẵng tháng 3/2026 (n=1.088)

TT	Nội dung	Số lượng	Tỷ lệ %
1	Số SV đạt Giỏi	562	51,7%
2	Số SV đạt Khá	501	46,0%

3	Số SV đạt TB khá	22	2,0%
4	Số SV đạt TB	03	0,3%
5	Không đạt	0	0%

Sau khi áp dụng thực nghiệm 06 giải pháp, kết quả học tập của 1.088 sinh viên trường Đại học Phan Chu Trinh, Đại học TDTT Đà Nẵng cho thấy sinh viên đạt tỉ lệ khá, giỏi 97,7%; tỉ lệ trung bình khá, trung bình 2,3%; không có sinh viên không đạt yêu cầu, đã phản ánh hiệu quả đào tạo môn học GDQP&AN khi áp dụng 06 giải pháp.

Bảng 6. So sánh kết quả học tập của nhóm đối chứng trước và sau thực nghiệm theo tỉ lệ %

Xếp loại	Kết quả xếp loại	
	Trước thực nghiệm	Sau thực nghiệm
Giỏi	9,8%	51,7%
Khá	65,7%	46%
Trung bình khá	21,9%	2%
Trung bình	0%	0,3%
Không đạt	2,6%	0%

So sánh kết quả học tập của sinh viên nhóm đối chứng tại bảng 4 và nhóm thực nghiệm tại bảng 5, tỉ lệ sinh viên khi áp dụng thực nghiệm 06 giải pháp đạt khá, giỏi tăng 22,2%; tỉ lệ sinh viên đạt trung bình khá, trung bình giảm 19,6%; không có sinh viên không đạt yêu cầu; theo đó có thể kết luận rằng 6 giải pháp đề tài áp dụng vào kiểm nghiệm bước đầu đã mang lại hiệu quả, đã tạo ra môi trường học tập tích cực, phát huy được vai trò, trách nhiệm của đội ngũ giáo viên, cán bộ quản lý và sinh viên; ý thức trách nhiệm của sinh viên về QP&AN được nâng cao.

KẾT LUẬN

Nghiên cứu đã lựa chọn 06 giải pháp, kết quả thực nghiệm đối với 1.088 sinh viên sau 04 tuần học tập tại Trung tâm, tỉ lệ khá, giỏi đạt 97,7% tăng 22,2%; tỉ lệ trung bình khá, trung bình đạt 2,3% giảm 19,6%. Giải pháp đã đóng góp đáng kể nâng cao hiệu quả đào tạo môn học GDQP&AN tại Trung tâm, trường Đại học TDTT Đà Nẵng, đáp ứng yêu cầu thực tiễn công tác GDQP&AN trong tình hình mới, hiện thực hóa nghị quyết 71/NQ-TW, ngày 22 tháng 8 năm 2025 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển giáo dục đào tạo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Đặng Quốc Bảo (2007), *"Cẩm nang nâng cao năng lực và phẩm chất đội ngũ giáo viên"*, Nxb Lý luận Chính trị, Hà nội, 2007. Đặng Bá Lâm (2005), *"Quản lý Nhà nước về giáo dục, lý luận và thực tiễn"*, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2]. Tổng Cục Chính trị (2012), *"Xây dựng tiêu chí đổi mới phương pháp giảng dạy KHXH & NV trong nhà trường quân đội"*, Nxb QĐND, Hà Nội.
- [3]. Nguyễn Hiến Lê (2003), *"Tự học một nhu cầu thời đại"*, NXB Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [4]. Nguyễn Đức Chính (2018), *"Quản lý chất lượng trong giáo dục"*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.

Bài nộp ngày 08/4/2026, phản biện ngày 27/5/2026, duyệt in ngày 11/6/2026